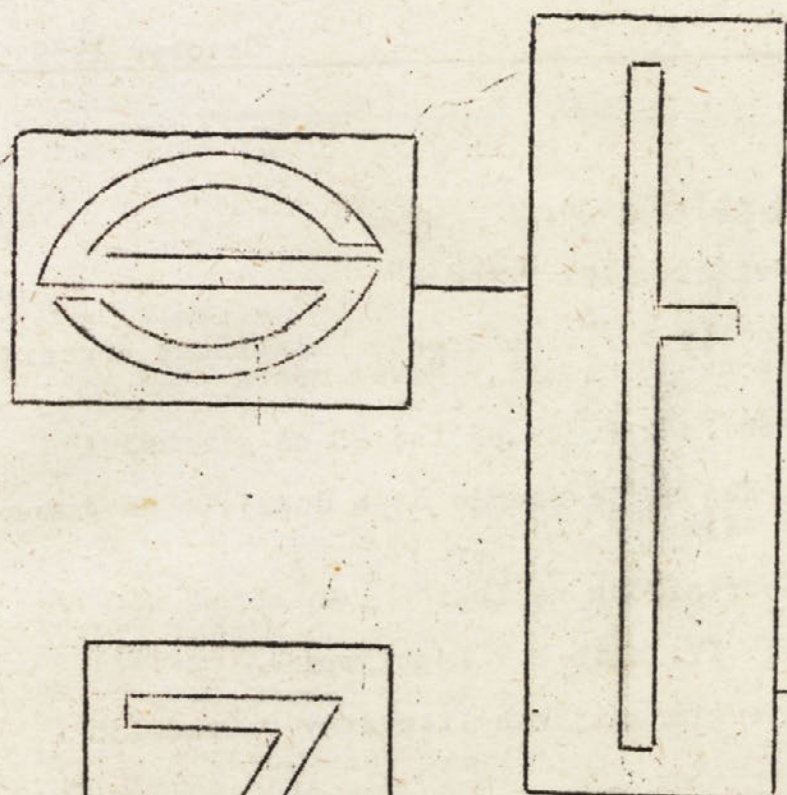
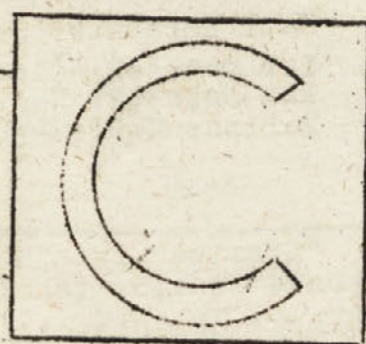

kompletus

št. 1

LETO VIII.

GLASILO DITAKOV NOVOMEŠKE GIMNAZIJE

V prvi številki "Stezič" objavljajo:

Urednik: Ob prvi številki "Stezič"

Šmit Uka: Poročilo s I. konference mladinske organizacije na gimnaziji v Novem mestu

Šmit Uka: Poročilo s I. skupščine ŠS na gimnaziji

Tonček Recelj: Kaj se je zadnje čase dogajalo na gimnaziji

Vizjak Jure: Športni dan na Loki

N.N.: Ekskurzija IV. a in b v Ljubljani

N.N.: Gostovanje gimnazijskih literatov v Črnomlju

mladi literat prinaša:

Josip: Prijatelj z leseno nogo (proza)

Tit Dobršek: Starec (pesem)

Kati Smrečnik: Iz dnevnika po Švici

Tit Dobršek: Človek (pesem)

Tit Dobršek: Kaj je razmišljal mož v kotlu? (proza)

Marina: Košček jutrove lepote (proza)

"Stezič" izdaja uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Jože Sintič, tehnični urednik Srečko Kosmina, za rubriki "Mladinska organizacija" in "Šolska skupnost" je odgovorna Šmit Uka, za športno rubriko odgovarja Jure Vizjak, za "Aktualnosti" Tonček Recelj, za "Mladega literata" odgovarjata Alenka Auersperger in Zlata Pestner, za "Kulturo" je zadolžena Kati Smrečnik. Ilustrator je Gajski Vlado. "Stezič" izhajajo enkrat mesečno v dvesto izvodih. Cena 20 dinarjev. Naslov: Uredništvo "Stezič", gimnazija Novo mesto.

K prvi številki "Stezič"

DRAGI BRALCI!

S to številko "Stezič" stopamo v osmi letnik izdajanja našega glasila. Vsebina našega lista se bistveno ne bo spremenila. Prav tako, kot sta bili lansko leto rubriki "Mladinska organizacija" in "Šolska skupnost", bosta obstojali tudi letos, poleg ostalih rubrik: "Športne rubrike" in "Aktualnosti", pa bo tudi priloga "Mladi literat", ki Vas bo seznanjala z mladimi ustvarjalci naše gimnazije. V tehničnem pogledu pa se bodo razmere nekoliko spremenile. Uredniški odbor je na svojem prvem sestanku sklenil, da bo izdajal list enkrat mesečno in sicer v dvesto primerkih. Letos bo neprimerno več časa, kot ga je bilo lansko leto pri izdajanju posamezne številke, zato bo glavna naloga uredniškega odbora, da bo objavljaj kar najbolj kakovostne članke oziroma moral bo skrbeti, da se bo vsebina od številke do številke izboljšala in s svojo pestrostjo zadovoljila svoje nove in stare naročnike. Dragi bralci, uredniški odbor upa, da boste tudi letos posegali po "Stezičah" s tistim veseljem in zaupanjem, kot ste segali po njih lansko leto in da boste našli v njih vsaj nekaj, kar vas bo utegnilo zanimati. Vsako Vaše mnenje o poživitvi vsebine, ali kakršnikoli predlogi, nam bodo zelo koristili. Pišite, ali pa nam povejte, kar Vas najbolj zanima in zelo Vam bomo hvaležni za vsako pametno misel ali za objektivno kritiko. S tem, ko nam boste svetovali, boste posredno sami sodelovali pri našem glasilu. Nepravilno pa bi bilo, da bi samo kritikovali in dajali pripombe; če hočemo, da bo list res kakovosten in, da se bo lahko istovetil z ostalimi slovenskimi srednješolskimi listi, moramo v njem vsi sodelovati, mu dajati materialno in moralno podporo. Zavedati se moramo, da bodo to naše glasilo brali tudi ljudje, ki ne hodijo na gimnazijo, zato Vas vse pozivamo k sodelovanju.

Gimnazijci in ostale šole v Novem mestu, ki so se naročile na list, bodo dobile glasilo pri razrednih poverjenikih, ostalim ga bomo pošiljali po pošti, ali pa ga bomo osebno dostavljali.

Urednik

Uredniški odbor "Stezič" se najlepše zahvaljuje "Industriji motornih vozil" v Novem mestu, Okrajnemu odboru Novo mesto, tovarni zdravil "Krka" Novo mesto, "Železnini" v Novem mestu in vsem ostalim, ki so na kakršenkoli način pomagali pri izdaji 1. številke našega glasila.

Uka Šmit: O LETOŠNJEM DELU MLADINSKE ORGANIZACIJE

Sklepi o letošnjem delu mladinske organizacije so bili sprejeti na prvi konferenci 3. oktobra 1959. Na prvem mestu je treba poudariti največjo pozornost razrednim sestankom. Ti naj bi se skušali izboljšati v tem, da se ne bi za sestanek pripravil samo eden dijak, ampak več dijakov skupaj (morda trije), da bi sestanek potekal v obliki pogovora. S tem bi postali sestanki bolj živahni, obenem pa bi zanimali več ljudi. Do sedaj je bila naveda, da se je nekdo pripravil na sestanek, prebral referat ob splošnem nezanimanju in zadovoljstvu vseh, ko je končal. To nezanimanje je treba odpraviti, poleg tega pa je potrebno imeti sestanek dvakrat ali trikrat na mesec in redno vsak mesec oddajati zapisnike.

Drugo vprašanje so predavanja v okviru mladinske univerze, ki se letos deli v dve stopnji: v nižjo - to sta prva in druga gimnazija in na višjo - tretja in četrta gimnazija. Tema na teh predavanjih naj bi bila: zunanja in notranja politika, šport, jazz, vtisi iz ZDA in drugih držav...

Važni so tudi krožki. Marksistični krožek naj bi bil v debatni obliki. V prirodozlovnem krožku bo vsak udeleženec imel neko predavanje; če bodo sredstva, pa bodo šli tudi na ekskurzije. O strelskem in šahovskem krožku je tudi še vse tiho.

Vidimo, da je vse še zelo megljeno in bi bilo treba delo poživiti oziroma začeti z njim. V športu bi prišla v spored predvsem razredna tekmovanja in tekmovanja z drugimi aktivni in šolami (z učiteljskim, Črnomljem). Tudi letos bomo nadaljevali z izdajanjem "Stezič".

Potrebna so tudi sodelovanja z drugimi aktivni. Tako imamo letos v načrtu gostovanje v Idriji, ki ga bo zelo težko izvesti, gostovanje športnikov in literatov v Črnomlju, nato gostovanje literatov v Celju, s čimer bi vrnili obisk Celjanom, ki so bili lanske leto naši gostje, tekmovali pa bi lahko tudi z brežiškimi športniki. Vendar bo treba organizirati tudi kaj doma., tako n.pr.: literarni večer na gimnaziji v povezavi z učiteljskim in drugimi šolami, ali pa zabavno glasbeni večer v Novem mestu za javnost. Pol programa bi tvoril orkester, drugo polovico programa pa bi prispevali literati. Morda bi bila izvedljiva tudi oddaja "Pokaži, kaj znaš!" na kateri bi sodelovale vse šole iz novomeškega okraja, pokrovitelj pa bi bil OKLMS Novo mesto.

Vsekakor bi bilo lepo, da bi poskrbeli tudi za novomeško občinstvo in obenem dokazali, da smo in da delamo. Poleg teh oddaj pa bo

gimnazija uprizorila tudi igro, ki se že pripravlja.

To je v zelo grobem prikazan načrt. Na koncu naj še enkrat opozorim na mladinske sestanke, ki naj bodo redni. Opozorim pa naj vas tudi na to, da vas krožki čakajo, zato čimprej vstopite h kateremu izmed navedenih krožkov.

Uka Šmit: O DELU ŠOLSKE SKUPNOSTI

Prva skupščina šolske skupnosti je bila 21.9. 1959. Vodil jo je še lanski predsednik S.Š. Jože Gričar. Na tej skupščini smo pregledali delo SŠ v lanskem letu in nakazali smernice letošnjemu delu. Pa pogledjmo, kakšne analoge bo reševala SŠ v letošnjem šolskem letu! Najprej naj povem, da je SŠ na naši gimnaziji še mlada, saj deluje letos komaj drugo leto, zato nima za seboj nikakršnih izkušenj.

Še vedno ne vemo popolnoma natanko, kaj vse spada v njeno delo, zato bo potrebno morda še nekaj let, da bo delo SŠ steklo popolnoma gladko. Vsakdo pa verjetno ve, da je bila SŠ ustanovljena zato, da razbremeni mladinsko organizacijo. Na ramenih mladinske organizacije leži ideološko-politično delo, medtem ko se šolska skupnost ukvarja z bolj konkretnimi problemi. Tako se mora SŠ zanimati za učni uspeh dijakov, hkrati pa ga mora tudi nadzorovati, pomaga naj profesorjem pri izvajanju učnega načrta in pri ocenjevanju, s čimer bi bila dosežena večja objektivnost. V delu SŠ spadajo tudi krožki kot n.pr.: matematični, fizični, ali krožki za tuje jezike. Taki krožki bi bili zelo potrebni, saj bi veliko pripomogli k izboljšanju učnega uspeha v razredu, vendar moramo z žalostjo ugotoviti, da doslej ni bil tak krožek ustanovljen še v nobenem razredu. Torej malo več resnosti in zanimanja pri tem!

Letos je zadela SŠ še težka naloga; pomoč pri razdelitvi štipendij. Te so že razdeljene, čeprav so precej majhne, a ne da se pomagati - prošnja je veliko, denarja pa malo. Po Novem letu upamo na večjo vsoto denarja in tedaj bo bolje.

Važni so tudi redni sestanki razrednih skupnosti, ki naj bi bili vsaj dvakrat na mesec. Lahko se povežejo kar s sestanki mladinske organizacije, če na njih nimajo posebno važnega problema, ki bi ga bilo potrebno posebej obravnavati. Včasih pa se zgodi, da pride problem, ki ga je potrebno na hitro rešiti. Tedaj pa ni potrebno čakati rednega sestanka, ampak se skliče kratek posvetovalni sestanek, ki je lahko kar v glavnem odmoru.

Prisotnost profesorja na sestanku ni nujna, ker se v njegovi navzočnosti nikoli ne bo razvil tak pogovor kot med samimi dijaki. Za SŠ pa je ravno važno, da se o vsem odkrito pomenimo. Če je le mogoče, naj bo profesor na rednem sestanku.

Na sestanku predstavnikov razrednih skupnosti je bilo predlagano, da se učni načrt izboljša s filmskimi predstavami. To je prišlo tudi na šolski odbor in tov. ravnateljica je dejala, da je to možno, ker ima gimnazija aparaturo in filme.

Na sestanku predstavnikov razredne skupnosti je bil sprejet tudi sklep, da se ustanovi sklad SŠ. Tak sklad naj bi imel vsak razred. Vsak dijak v razredu naj bi vsak mesec dal vanj 30 ali 50 dinarjev (za kolikor bi se pač dijaki domenili). Iz tega sklada bi potem vzeli denar za kak izlet in za pomoč tistim, ki so v denarni stiski.

Poleg teh nalog ima SŠ še manjše probleme, n.pr.: spori med dijaki, spori s profesorji, nezadovoljstvo s profesorjevo razlago in tako dalje. To naj rešuje razred. skupnost oz. naj se predstavnik pogovori s profesorjem, s katerim so dijaki nezadovoljni.

Predstavniki razredne skupnosti pa naj vodijo tudi zapisnike o svojih sestankih, da bodo lahko poročali na sestankih predstavnikov raz. skupnosti, ki bodo redno vsak mesec, ali pa po potrebi še večkrat.

AKTUALNOSTI

V letošnjem šolskem letu je program svobodnih dejavnosti na naši gimnaziji zelo izpopolnjen. Zato lahko vsak dijak koristno porabi svoj prosti čas za izven-šolsko izobrazbo. Vsi, ki imajo veselje do učenja tujih jezikov, lahko obiskujejo kar štiri različne jezikovne tečaje, ki so brezplačni.

TEČAJ RUSKEGA JEZIKA vodi prof. Dodič. Tečaj je vsak petek od 15^h do 17^h. Udeležba je zadovoljiva. Po prvih osmih urah pouka se je v glavnem že pokazalo, kdo se misli učiti ruščine resno.

ANGELŠKI TEČAJ vodi prof. Nifergalova. Tečaj se deli v dva dela. Dijaki tretjega in četrtega razr. se bodo učili angleščine hitreje. Ti imajo pouk angleščine ob četrtnih od 14³⁰ - 16^h, ostali pa ob ponedeljkih od 14^h - 15³⁰.

ITALIJANSKI TEČAJ vodi prof. Kranjec vsako sredo od 18^h - 19^h. Ker je prijavitelcev okrog 40, bo tečaj deljen v dve grupi.

TEČAJ NEMškega JEZIKA vodi prof. Kranjec. Tečaj je ob nedeljah od 8^h - 10^h. Udeležba je precej slaba.

MATEMATIČNI KROŽEK bo združeval vse mavdušene dijake matematike. Delati bo začel po prvi redovalni konferenci. Vodil ga bo prof. Kovač.

Krožek se bo delil v dva dela. Za prvi in drugi razred posebej in za tretji in četrti razred posebej. Obravnavana snov, bo snov izven učnih načrtov. Iz tega krožka bodo izšli udeleženci prihodnjega republiškega tekmovanja srednješolskih matematikov.

STRELSKI KROŽEK bo združeval dijake, ki imajo veselje do strelstva. Metke in tarče bo dala matična družina "Vinko Paderšič",

ker je ta krožek njena sekcija. Puške bodo na razpolago pri predvojaški vzgoji. Krožek bo vodil Falkner Jože, strokovno pomoč pa bošta nudila prof. Šega in član strelske družine Branko Lukič. Če bo gimnazijskih prijavitelcev za strelski krožek premalo, se bo gimn. sekcija združila s sekcijo učiteljskega.

Vsi, ki imajo veselje do fotografiranja, se lahko udeleжавajo v FOTOGRAFSKEM KROŽKU., ki deluje na gimnaziji tudi letos. Prvi sestanek je bil 23.9.59. Odbor je ostal isti kot lani. V okviru fotografskega krožka bo ustanovljen tudi fotografski tečaj in na koncu leta tudi izpit. Za izpit bo treba poznati sestavo fotografskega aparata, teorijo in prakso izdelovanja slik in sploh vse poglavitnosti o fotografiranju. Kljub temu, da si danes ne moremo zamisliti življenja brez fotografije, in da že prrcej dijakov razpolaga s fotografskim aparatom, ni na gimnaziji pravega zanimanja za ta krožek. Članov je le 7 in so vsi, razen enega, tretješolci.

Ravnateljstvo gimnazije in učiteljskega skrbi tudi za to, da bi se dijaki naučili okretnosti in dobrega vedenja v družbi, zato je organiziralo PLESNI TEČAJ. Za tečaj mora vsak posar znik plačati 600 dinarjev. Vodi ga plesni učitelj tov. Marolt iz Ljubljane. Začel se je v soboto 17. t. m. Za sedaj se deli na tri grupe z istim programom. Ob 16^h in 18³⁰ je bil tečaj dobro obiskan. Vsaka od teh dveh grup ima 80 članov. V nedeljo, 18. t. m., je imela tretja grupa tečaj ob 10^h. Ni pa bil polno obiskan, ker se še niso prijavili dijaki vajenske šole in drugega letnika administrativne šole. Tečaj je začeten. Plesalci so z njim zelo zadovoljni.

V nedeljo, 18. t. m. se je ob 17^h tudi začel nedeljski ples za dijake gimnazije in učiteljskega, ki pa ni bil dobro obiskan, čeravno je bila sorazmerno dobra godba. Če bo nedeljski ples tako slabo obiskan, ga v bodoče ne bo več.

LITERARNI KROŽEK, ki je začel kmalu po pričetku šole redno delovati, združuje vse mlade literate. Osnovna naloga tega krožka je - zbirati in pripravljati tvarino za Mladega literata (stalno prilogo "Stezič"), hkrati pa vzbuditi v mladem človeku pravičen odnos do literature in umetnosti sploh. Krožku nudi vsestransko pomoč prof. Dodič.

V PRIRODOSLOVNEM KROŽKU, ki ga bo vodil prof. Fabian, bodo našli svoje mesto mladi biologi. Upamo, da bo tudi letos tako uspešno delal, kakor je lani.

ŠAHOVSKI KROZEK bo vodil Dular Cene, tako bodo tudi mladi šahisti prišli na svoj račun. Vendar pa so šahisti mnenja, da še ni prišel čas, da bi sedeli za šahovskimi deskami, ker je zunaj še lepa jesen.

V PEVSKEM ZBORU, ki je bil letos ustanovljen, se bodo udeleževali lahko vsi dijaki, ki imajo smisel za petje. Zbor, ki ima vajo vsak petek ob 18³⁰, vodi tov. Jazbec. Pripomniti je treba to, da dijaki petja ne jemljejo resno in tako jih pride na vajo le polovica od velikega števila prijavljenih. Posebno neresni so fantje. Ker imajo vse gimnazije v Sloveniji pevske zборе, bi bilo za našo gimnazijo sramotno, če ga tudi ona ne bi imela, spričo velikega števila takih, ki bi lahko peli.

MARKSISTIČNI KROZEK bo imel predavanja enkrat mesečno. Teme so za vsa predavanja že pripravljene in jih je tudi že oddobrila OK ZKS. Obisk tega krožka se posebno toplo priporoča predsednikom raz. aktivov in članov komiteja LMS na gimnaziji, ker bodo iz teh predavanj lahko črpali za politično-ideološko delo. Člani krožka so imeli že sestanek in so se domenili, da bodo predavanja ob torkih zvečer, ker je to za mnoge dijake najugodnejši čas. V ilustracijo prilagamo predavanja, ki bodo na sporedu našega krožka.

Predavanja:

1. Kaj je ideologija in kaj je ideološki boj? (Muser)
2. Marksizem in znanost.
3. Kaj je in kakšne pojavnne oblike ima revizionizem?
4. Posebnosti prehodnega obdobja.
5. Razvoj religije in krščanstvo. (Zobec Živko)
6. Vloga katoliške cerkve in klera v slov. zgodovini.
7. Vrednote socialistične etike.
8. Idejni boj komunistov na področju kulture.
9. Razlika med meščansko in socialistično demokracijo.
10. Vodilna vloga delavskega razreda pri preobrazbi družbe.

Iz prilo. nih tem vidite, da so predavanja res kvalitetna in zahtevna. Posebno veliko bi koristila osmošolcem, zato je pametno, da se krožka udeležijo v čimvečjem številu. Še vedno je dovolj časa, da se vpišejo v krožek; če niso bili na prvem predavanju, naj pridejo na drugo!

EKSKURZIJA V LJUBLJANI

Oba razreda četrte gimn. sta obiskala v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču razstavo "Sodobna elektronika". Razstava je bila po svoje zanimiva, vendar je bilo poleg zanimivih aparatov, opaziti tudi take predmete, ki so nam bili že vsem poznani in smo jih videli že na Zagrebškem velesejmu. Največ občudovalcev se je zadrževalo okrog radioaparatov. Bilo je nekaj okusnih radijskih sprejemnikov znamke "Nikola Tesla", RR in t.d. Seveda pa cena aparatom, televiziiji in omaricam z ugrajenimi magnetofoni, niso bile napisane. Pripomnem naj le še to, da naj bi za podobne ekskurzije pro-

fesorji svetovali, kaj si lahko dijaki ob tej priložnosti še lahko ogledajo v Ljubljani. Nekateri naši dijaki so si sicer poleg "Sodobne elektronike" ogledali še razstavo modernega slikarstva v Moderni galebiji in v Jakopičevem paviljonu. To je nedvomno izpolnilo popoldanski čas. Prepričan sem, da bi si tudi nekateri ostali dijaki zelo radi ogledali obe razstavi, vendar jih ni na nje nihče opozoril. Morda bi bil res racionalnejše izkoriščen čas, če bi prof. zbrali okrog sebe dijake, ki nimajo v Ljubljani svojcev in bi si skupno ogledali to ali ono zanimivost.

Gostovanje v Črnomlju

Naši literati na gimnaziji in recitatorji so že v začetku šol. leta gostovali v Črnomlju. Program je bil dobro izbran, zato bi lahko prireditve mnogo bolj uspela. Šibka točka te prireditve je bila organizacija. Domačini so našim mladim ustvarjalcem iskazali veliko gostoljubnost, kar se tiče prenočišča in hrane, vendar pa sam obisk ni zadovoljil; temu je krivo majhno nerazumevanje z našim predstavnikom in z organizatorji v Črnomlju. Sicer pa na takih prireditvah ni poglobitno število, ampak je poglobiten sestav poslušalcev. Mislim, da so se naši literati kar dobro izkazali in so zadovoljili črnomaljske poslušalce. Taka kulturna srečanja in podobni stiki z mladimi ljudmi na razl. slovenskih gimnazijah so nedvomno koristni, saj ob takih priložnostih dijaki lahko izmenjajo svoje izkušnje, mišljenje o šoli, o reformi i.t.d. Mislim, da bi bilo potrebno nadaljevati tako lepo začeto delo naših gimnazijcev, gostovali pa naj bi poleg literarnega krožka tudi ostali krožki na gimnaziji. V Črnomlju so nastopili: Zoran Ivan, (nagrajenec "Mladih pot" za poezijo in stalni sodelavec "Mladih pot") Peter Breščak, Zlata Pestner, Alenka Auersperger in Jože Sintič. Iz Črnomlja pa sta nastopila dva literata in pianistka.

Petošolci!

Ker je bilo na mladinski konferenci mnogo govorenja o tem ali bodo smeli petošolci plesati ali ne, smo se sedaj obrnili na odgovarjajoče ljudi, ki so nam pojasnili stališče staršev (na konferenci smo se namreč domenili, če se še spominjate, da bodo starši odločili glede plesnih vaj.) Mnenja staršev so bila zelo zanimiva in različna; eni so se strinjali s tem, da njihov sinko in hčerka lahko obiskujeta plesne vaje, drugi so dejali, da je primernejše, ako se začnejo plesne vaje komaj v drugi gimnaziji. To stališče je bilo naposled, ko je tov. direktorica staršem pojasnila, da bodo tudi prihodnje leto lahko plesne vaje, sprejeto. Torej bo treba še malo počakati.

V četrtek 3. t.m. je imela gimnazija športni dan. Tega dne so se dijaki vseh razredov zbrali na Loki. Predstavniki vseh razredov so tekmovali med seboj v štirih atletskih disciplinah. Prva mesta so v atletiki proti pričakovanju pobrali dijaki višjih razredov.

Po atletskem tekmovanju so ekipe vseh štirih razredov tekmovala v odbojki in košarki. V obeh panogah so zmagali dijaki 4. raz. gimnazije. Premagali so ekipe 3. razreda v košarki z rezultatom 67 : 13 (27 : 2) in v odbojki 2 : 0 (15 : 1, 15 : 13). Drugi razred je zmagal nad prvim razredom z 28 : 10, v odbojki pa je izgubil z 1 : 2.

REZULTATI V ATLETIKI:

Moški: 100 m 1. Zurc 11,8; 2. Pavlin 12,0;
3. Gabrijelčič 12,1

400 m 1. Bele 58,0; 2. Sintič 61,7;
3. Dobovšek 61,9

Krogla 6 kg: 1. Pavlin 11 m; 2. Bele 11 m
3. Gabrijelčič 10,55 m.

Krogla 4 kg: 1. Žunič 11,70 m; 2. Zupan-
čič 11,0 m; 3. Gajski 10,7 m

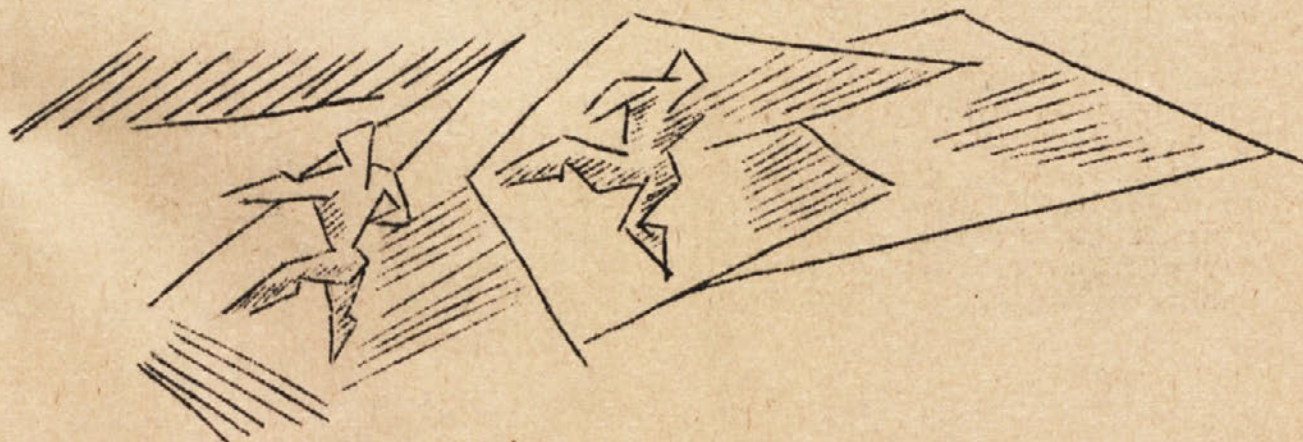
Daljina: 1. Zurc 6,40 m; 2. Plavc 5,65 m
3. Gabrijelčič 5,45 m

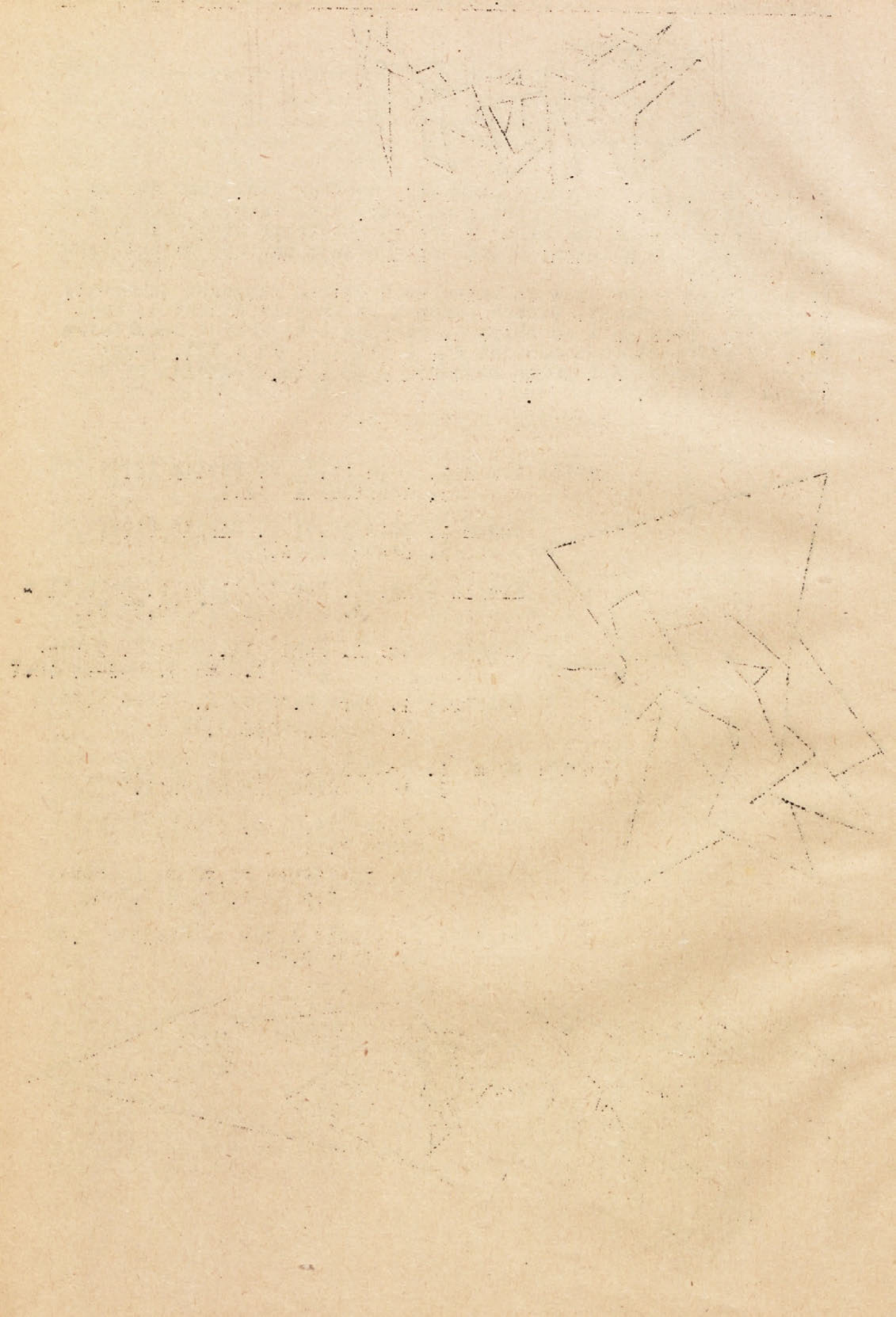
Ženske: 60 m 1. Kotnik 9,0 2. Picelj 9,4
3. in 4. Jenko in Kožuh 9,8

200 m 1. Jenko 34,8; 2. Picelj 35,1;
3. Čampa 7,8.

Krogla 3 kg: 1. Kotnik 11,70 m; 2. Keber
7,9 m; 3. Saje 7,8 m.

Daljina: 1. Picelj 4,30; 2. Škantar 3,50
3. Sitar 3,50.

mladi literat

Josip

PRIJATELJ Z LESENO NOGO

(Okvirna črtica)

Poglavitno za najino prijateljstvo je bilo različno mišljenje in različno presojanje. Nikdar ga nisem povpraševal po intimnih doživljajih, pa čeravno bi ga mnogokrat rad marsikaj vprašal. Pa tudi on se ni niti z besedami niti z namigovanji dotikal mojih tajnosti. Vedel je, da rad berem, da nekaj pišem in da zelo cenim žensko družbo; to pa mu je bilo popolnoma dovolj. Mislila sva, da veva vse poglavitnosti prijateljskega čustvovanja, ki jih smeva vedeti. Toda, ko sva le delj hodila skupaj, sva začela v najinih odnosih opazovati neko praznino.... Govorila sva o umetnosti, toda pogovor se je nenadoma pretrgal ali pa se je nadaljeval v naslednji temi. Tiste pogovore, o katerih sva slutila, da utegnejo izzvati dvojje različnih mnenj in bi bilo le eno samo pravilno, sva začela opuščati. Začutila sva, da vežejo prijateljstvo intimnosti. Vsakikrat sva čakala nekaj novega, nekaj pomembnega. Čakala sva, da bo eden začel govoriti skrivnosti, pa kateri bo že... Drug drugemu sva odgovarjala kratko, dvomljivo. Skratkamalo se nama je začelo dozdevati, da ne vsebujeva nič takega, kar bi naju še utegnili pritegovati in zanimati. Poleg tega pa je bil Herman čedalje bolj siten. Začel se je postavljati s svojo zrelostjo in to me je še bolj odbijalo od njega. Skoro neverjetno je, toda zgodilo se je, da naju je spet združila ena sama skrivnost, ki sva se je do tedaj najbolj izogibala.

I.

Nekega dne sva stala na križišču. Bila sva sita kratkih odrezavih stavkov, s katerimi sva se pikala, zato sva molčala. Prometni miličnik je nakazoval smeri in se je enakomerno obračal za devetdeset stopinj. Malomarno sem hotel prečkati cesto. Znašel sem se med cviljenjem bremz dveh osebnih avtomobilov... Sredi ceste sem sklenil da ne bom več zijal niti za črnolaskami niti za blondinkami.

"Zelo ste neprevidni!" me je posvaril prometnik. Drugikrat bi zagodel: "Eh, kaj boš! Ta se pa tako v vsakega vtika...", toda takrat sem molčal. Prijatelju sem se opravičljivo nasmehnil, da bi ga zbudil iz osuplosti.

"Saj ni bilo nič!" sem se mu nasmehnil.

Prestrašeno je zijal vame. Njegov prebledeli obraz me je svaril, da ni bila šala. Poskušal sem ga zamotiti, da ne bi več mislil na ta dogodek, vendar se ni dal zapeljati. Še vedno je molčal. Ustnice so mu drhte, puh pod nosom se mu je naježil.

"Prav tako se je pripetilo!" je skoraj dahnil.

Podzavestno sem ga vprašal: "Kaj se je pripetilo?"

Takoj sem se pokesal vprašanja, toda bilo je prepozno; neumnost je bila že izrečena. Resno me je pogledal. Hotel se je prepričati, če me res zanima. Oba sva vedela, da sva prišla zdaj do tistega odločilnega trenutka, do tistega, o čemer nama je bilo tako odvrtno govoriti. Moral bi reči: "Stoj, ni treba pripovedovati! Vse vem, kako je bilo", toda molčal sem.

Pogledal je predse in vzravnan štorkljal po cesti. Nehote se mi je vrnila v misli neka prisrpnodoba. Zdél se mi je dostojanstven in prav takšen kakor mučénik. Slišal sem udarjanje lesene noge, ki je bila po tlaku kot palica starčka ali berglja pohabljenca. In to udarjanje lesene noge se mi je zdelo tembolj strašno, ker sem vmes slišal hitro, enakomerno hojo svojih nog.

"Prav tako je bilo..."

Govoril je bolj sebi kot meni.

II.

Na križišču je bil vrvež. Na robu pločnika sta stala moj prijatelj in njegovo dekle. Bila sta razigrana... Na splošno je pri mladih ljudeh tako, da jih dinamika spravi v razpoloženje. Prijatelj je bil eleganten; njegovo dekle pa je bilo silno ljubko. Ljudje so ju opazovali in se jima nasmihali: Hermanovemu dekletu je laskalo, ko so ji vse oči radovedno polzele po nogaš. Vedela je, da mnogi sodijo, da je tisto belo krilce prekratko, vedela pa je tudi, da misli marsikak fantin prav obratno. In vsa ta so-para, mešanica pogledov, vrtinec smehljajev, gneča in vpitje, jo je prevzelo. Počutila se je kot na vrtiljaku, ko se s Hermanom vrtita s strahovito brzino in jo hoče on ujeti za roko, da bi jo tatinsko poljubil... V glavi ji je šumela čudna opojnost. In po-leg tega je prišlo vmes še inozemsko mahanje z rokami, pošiljanje skrivnostnih pogledov in tako dalje... Herman je ponosno stal po-leg nje. Herman je bil že po naravi nekoliko bahav. Če pa je imel lepo dekle, pa ni bil nikdar zmeren. Hotel jo je vsem razkazati, jo vsem predstaviti, in se z njo prikazati kjerkoli... Opazoval je belo krilce svoje deklice, nato je hotel čimprej prečkati cesto. Zaželela sta si tišine. Hotela sta se čimprej znebiti u-mazanega in smrdečega križišča. V vrvežu ji je dejal: "Otrok." In ta beseda je močno učinkovala. Vedela je, da ta beseda toliko pomeni, kot bi ji tisočkrat dejal: "Ljubim te, ljubim te, ljubim te do smrti..." Hotela sta se izviti smrtni gneči.

"Počakaj no, Herman! Saj se tako ne mudi!" mu je zašepetala in mu močno stisnila roko.

"Ne," je odkimal z glavo. Toda oba sta hgalala. In to sta tudi ve-dela, da lažeta, ker sta bila neučakanca. Pomislil je: "Tako le-po krilce ima kot metuljček krila..." Pognal se je čez cesto. Sredi ceste se je obrnil in sé ji nasmehnil.

"Prav zares si ljubka..." je zašepetal.

Beti se je prišla za obraz in zavpila. Ljudje so ostrmeli. O-brazi so se prevlekli s sivkasto barvo, ki je izražala strah in tesnobo. Čustva so za kratek čas otrpnila, prav tako jezik. Ust-nice neke gospodične, s fantom pod roko, so trepetale, kmečka ženica je vila roke. Pa saj ni bil njen sin. Saj je vseeno, je bržkone kdo pomislil, ko je videl tisti čudni razjokani obraz z očmi globoko vdrtimi v lobanji in stisnjenimi ustnicami. Nato so ljudje oživel; urno so zgrabili za roko Beti, ki je hotela steči na sredo ceste. Srdito je otepala z ročicami. Vsi ljudje so ji bili sovražniki, ker ji niso dopustili tega, kar je že-le-la storiti... Strgali so ji krilce, toda ni se zmenila za to. Bila je ljubka s svojimi objokanimi očmi. Bila je otrok, ki ce-pe-ta z nogami, ker mu mamica ni prinesla obljubljenih bonbonov. Her-mana so položili v rešilni avto in ga odpeljali. Ljudje so ožive-li, avtomobili so začeli spet voziti, toda vsak se je izognil nesrečnemu mestu. Čez čas je izgledalo spet tako kot bi se nič ne pripetilo.

"Ali je bil to vaš brat?" je vprašala Beti neka stara gospa. Be-ti jo je pogledala z zasolzenimi očmi in odkimala: "Ne." Nato je uprla pogled v tla. Gospa je prišla Beti za roko in jo tolažila:

"Ozdravel bo! Nič nevarnega ni bilo... Samo nogo je dobil pod kolo..." Hotela je še reči: "Samo nogo mu je zdrobilo, mogoče ne bo nič nevarnega, morda mu je ne bodo odrezali..." Toda gospa je vedela, da ni pomoči.

"Gospa, ali res mislite, da..." Naprej ni nadaljevala. Gospe se je Beti smilila.

"Ne, kmalu bo zdrav!..."

"Čudno," je pripomnila neka druga ženska.

"Saj je še pravi otrok. Morda ima petnajst let..."

Nato so se ljudje razbežali. Nesreča jih je najprej zanimala, nato jih je prestrašila.

"Pustila sem doma svojega Benjaminčka..." je pripomnila mlada gospa, še skoro dekle.

"Vedno je na cesti. Bojim se, da se ni kaj pripetilo. Imam neke temne slutnje..." Nato ji je pritekel nasproti štiri ali petleten fantek, ki je zaklical: "Mama," nato je vrgel od sebe neke zarjavele ropotije in ji planil v objem.

"Samo da si zdrav, Benjaminček..."

Fantek je začudeno opazoval ljudi, ki so prestrašeno hodili čez križišče. Vest o nesreči se je razširila po celem mestu. Potem je zvedavo pogledal mamico in jo vprašal:

"Zakaj pa ta deklica joče?"

Mati ga je prišla in odšla z njim skozi drevored, skozi dve vrsti košatih kostanjev. In nazadnje je ostala na kraju nesreče samo še Beti. Ljudje so spet hiteli mimo z veliko naglico. Vsem se je mudilo. Ni bilo časa za postajanje. S postajanjem se moti promet pa tudi lepo ni... Beti je avtomatično zavila v park. Tavalala je po znanih stezicah in sedla na neko klopco. Solze so jo spet posilile, ko se je zagledala v neko mlado drevo, kjer je bilo narisano srce, s puščico razdeljeno na dva enaka dela, z inicijalkama B. in H. Spominjala se je:

Kako sta s Hermanom hodila na ples. Vsi profesorji so se jima posmehovali. Bili so hudomušni in so menili, kakšen smešen par. S Hermanom sta bila povsod priljubljena; Herman je odlično plesal tržačana in sploh vse moderne plese, Beti pa je pritegovala občudovalce predvsem zaradi temperamenta. Plesala sta vedno solo ples. Na koncu so jima ploskali in med smehom klicali njuni imeni.

Kako sta norela za reko in se skrivala. Če ga je ona odkrila, je ni smel poljubiti. Toda vedno jo je pogledal v oči in se ji nasmehnil, da je vedno prelomila besedo.

Kako sta skupno doživela tisoč prijetnosti, ki so se jima vtisnile v spomin in ju tako združile, da sta čustvovala oba kot bi čustvoval eden in prav tako mislila...

III.

Malikovalsko ga je častila. Obiskovala ga je dan za dnem. Našla ga je vedno v vrtu, na klopci, kadar pa se mu je zdravje poslabšalo, pa v mali sobi z dvema oknom. Nekoč sta sedela na terasi bolnišnice, ko ga je Beti presenetila s vprašanjem: "Herman, ali me imaš še rad?" Herman je ni prav nič začudeno pogledal. Namesto odgovora se ji je nasmehnil. Napela je šobico, kakor majhna trmoglavka. Herman se ji je pogosto smehljaj, postajal ji je nerazumljiv.

"Herman, ti si včasih tako čuden, da te ne morem razumeti!" mu je dejala nekoč, ko sta se sprehajala po vrtu. Bila je smešna, ker še vedno ni dojela bistva. Še vedno ni uvidela, da je ta človek pred njo nekdo drugi, nekdo z leseno nogo, s katerim se pogovarja kakor s tujcem.

Ta človek nima nič skupnega s tistim Hermanom, ki si ga je ona želela; imel je eno samo zvezo s preteklim Hermanom, in sicer to, da je hranil v sebi vse doživljaje, ki sta jih skupno doživljala in vse one besede, ki mu jih je včasih skrajno razigrana šepetala v uho... Bolelo jo je, ko je videla pred sabo mrtvega človeka, brez one veselosti, ki jo je bila vajena pri njem. Potenze njegovega obraza so bile resne in silno ostre. Nikdar ne bi mogel verjeti, da ji je ta človek vpil: "Otrok, otrok.... Smrk!ja ti mala..." In podobno, Kadar je bil vesel. Herman je bil uganil, da Beti v svoji otroškosti nekaj namerava, zato jo je proučeval in ko je končno nekoč iz njenih besed dognal, da se hoče zanj žrtvovati in da noče imeti drugega fanta, ji je hotel to namero preprečiti. Spet sta sedela na terasi, ko jo je on presenetil s prošnjo: "Beti, tako rad bi šel spet na ples!..." Z odprtimi ustecami in očmi se je zastarmela v njegov obraz.

"Pa saj..."

Nasmehnil se ji je, ker ni upala nadaljevati.

"Pa saj ne boš mogel plesati, ne? Beti, ne bi plesal, samo glasbo bi rad spet poslušal in druge bi gledal kako plešejo." Dosti bi mi bilo, če bi le videl, kako drugi plešejo.

II.

Ko je Herman za silo okrajal, je šel z Beti na ples. Nič več mu niso vzklikali. Vse se mu je zdelo čudno, predvsem pa mnenje prijateljev, ki so prihajali k njemu in ga tolažili: "Saj ni to nič kaj takega, Herman, vse bo še lepo, še tržčana bomo skupaj plesali..." Herman je imel občutek, da igra godba samo za one, ki so plesali, z nasmeškom je pozdravljal stare prijatelje. Toda oni so se ga izogibali, izmikali so se njegovim otožnim pogledom, Beti je tiho sedela poleg njega in je že dvakrat odklonila ples. Srce ji je hitreje utripalo, ko je zaslišala znano melodijo, pogledala je Hermana v oči. Da, saj je natanko vedela, kaj misli. Hotel ji je že reči; kako sta se včasih prva zavrtela po plesnem prostoru, ko so zaigrali ta komad. Potem je spolzela z očmi k njegovi leseni nogi, ki se je enakomerno pozibavalapo ritmu. Stisnilo ji je srce. Nato je Herman prekinil molk in ježno dejal: "Beti, jezen bom, če boš še komu odklonila..." Herman, nočem plesati. Nisem razpoložena. Samo poslušala bom... Veliko lepše je samo poslušati, kot pa tudi plesati." Herman se je nasmehnil. Herman se je nasmehnil. Saj je vedel, kako misli Beti. Beti se je priklonil eleganten črnolasec. Ozrla se je Hormanu v obraz. Priklimal je.

Nato so prihajali po njo tudi ostali. Tudi tržačana je že plesala, čeravno se je zarekla, da ga ne bo plesala nikdar več v življenu, če ne s Hermanom. Veselila se je. Črnolasec ni prihajal več k njej. Ko je godba zaigrala, je kar sama vstala in mu šla nasproti. Drugi plesalci so se razmaknili, ker so vedeli, da bosta plesala nek nov ples z moškim solo, ki ga je črnolasec odlično obvladal.

Herman se je smehljaj, toda začel je čutiti, kako slabo je ponarejen njegov smeh in kako se spreminjajo prijetne poteze okrog ust v neokretne sive gube.

"Hvala, Beti!" se je zahvalil črnolasec. Sedla je poleg Hermana in nervozno cepetala z nogami.

"Herman!"

"Da?"

"Škoda, da nisi... Sijajno je, Herman. Ta črnolasec prav tako dobro pleše tržačana kot si ga ti plesal... Herman, zakaj si tako bled? Ali ti je slabo?"

"No, Beti. Dobro se počutim... Toda šel bom kmalu domov. Nekoliko sem utrujen. Ta bobnar tako strašansko razbija po bobnih pa tudi glava me nekoliko boli..."

I.

Spet sva bila s Hermanom namenjena prečkati cesto, ko me je nenadoma ustavil. Prometni miličnik se je spet enakomerno obračal za devetdeset stopinj in nakazoval smeri. V bistvu se ni na križišču prav nič spremenilo od takrat, ko je bilo tisto s Hermanom... Prav pred nama sta prečkala cesto dva zaljubljenca. Neko dekle v lahнем poletnem rožastem krilu in eleganten črnolas fant... Fant je držal dekle za roko. Nekam se jima je mudilo, nestrpno sta pogledovala prometnega miličnika, križišče jima je bilo mučno.

"Greva, Bobi! Greva brž!" je priganjalo dekle.

"Saj imava čas, Beti," se je branil fant.

"Ali je to ona?" sem boječe vprašal Hermana. Prikimal je. Nato se je nasmehnil, kot bi hotel reči: "Kako otročja sva bila včasih, no, pa sčasoma vse mine, celo najslajše..." Toda njegov smeh ni bil pristen. V njegovih očeh ni poplesoval tisti žarek radosti, ki tako razsvetli oči, da gorijo. V njegovih očeh je plamenel tisti čudni sij, ki nas spominja na izgubljeno srečo... Potem sva tiho nadaljevala pot skozi drevored in nato zavila na stransko pot v parku. Trudno je vlekel za sabo svojo leseno nogo. Ko je zaslišal za nekim grmom zvonki smeh, je spremenil smer. Obstal je in me pogledal. Vedel je, da mi hoče reči: "Po tistih poteh hodi, kot je hodila takrat z menoj..." Oči so mu nekam čudno žarele. Pomislil sem: "Se vedno ljubi Hermana, objema elegantnega črnolaseca, z njim pleše, se zabava, v svojem otroškem srcu pa še vedno ljubi Hermana... Kako je to čudno!" sem polglasno zamrmral in se z njim poslovil.

Šmihel, 6.X.1959

Tit Dobršek:

I.

STAREC

II.

Ob berglji v noč tiho stopa
star mož,

in posek pod bergljo škriplje,
razjedla srce mu bolest je kot

nož,

pogled nekam predse mu tiplje.

Upognila starost je njega telo,
vklesala vanj brazde trpljenja,
minevajo leta - mračno oko,
in smrt ga v okove pripenja.

III.

Kdo starec si sivi, ki stopaš v noč
šepaje ob berglji tej težko?

Odgovoril je starec, šepetajoč:

"Trpeče sem ljudstvo, človeštvo..."

Nedelja, 21.6.59.

Kako srečen dan je danes! Zopet sem tu, v Ženevi. Sedim v svoji stari sobi pri oknu kot pred meseci. Mrači se že.

Gledam skozi okno. Vse je enako kot je bilo pozimi; staro, mogočno poslopje v alpskem slogu na oni strani ulice je kot temna, strašna senca, ki zakriva pogled na mesto. Pravkar se prižigajo luči, ki opazovalcu razkrivajo skrivnost stare hiše.

Pravzaprav bi tudi jaz morala prižgati luč. Toda, ne! Saj se še vedno malo vidi. Slepec na vogalu neumorno vleče svojo harmoniko. Tudi pozimi je sedel tam, ves drgetajoč od mraza in snežinke se se mu nežno vpletale v dolgo, belo brado. Pravkar hiti po ulici starejši človek z aktovko. Gotovo je uradnik, ki se vrača iz službe domov. Prisluhnem, v kovinski posodici je zažvenketalo. Verjetno je dvajset centimov ali pa morda celo pol franka.

Slepec hvaležno pokima s sivo glavo. Starčka v prvem nadstropju starinske hiše že večerjata. Saj je že popolnoma temno in zvezde se prižigajo. Vstanem in prižgem luč.

Kaj nisem imela namen nekaj opisati? Seveda, hotela sem opisati nek dogodek, ki se mi je prvi dan mojega bivanja v Švici najbolj vtisnil v spomin.

Bilo je včeraj zvečer. Ob dvaindvajsetih smo se spustili z osebnim avtomobilom preko enega največjih gorskih prelazov v Evropi, Symplona, v prelepo alpsko mesto Brieg. Samo mesto leži v dolini pod prelazom in z vseh strani je zaprto z visokimi gorami. Ker je bila noč, nisem videla veliko več, kot reke avtomobilov, luči, reklam, napisov... Bila sem tako utrujena od dolge in naporene poti, da sama nisem vedela, kdaj sem se znašla na postelji v hotelski sobi in kdaj me je premagal spanec.

Nenadoma sem se zbudila in pogledala na uro. Kako, ali je mogoče, da je že šest zjutraj? Hotela sem ravno zopet zadremati, ko sem zaslišala zvoka alpske godbe. Zdelo se mi je čudno, da bi že tako zgodaj začeli z budnicami in premišlejšala sem, kaj naj neki ta glasba pomeni. Ravno tedaj pa je nekdo potrkal na vrata. Vstopila sta stric in očka in mi vsa navdušena reklā, naj hitro stopim k oknu. Seveda mi ni bilo treba dvakrat reči. Hitro sem skočila iz postelje in kar bosa stekla proti oknu. Odgrnila sem težke zaveses; svež, hladen gorski zrak mi je udaril v obraz. Nagnila sem se skozi okno. "Ah, kako lepo!" sem vzkliknila. Nudil se mi je čudovit prizor; z vseh strani, iz vsake ulice so se premikali sprevozi in na čelu vsakega je korakal alpski orkester, ki je igral poskočno, tipično alpske koračnice. Vsi sprevozi so se pomikali proti križišču. Sprevozi so bili oblečeni v lepe, meni neznane noše, ki so delno spominjale na naše slovenske narodne noše. V vsakem sprevozu so bile obleke drugačne barve. Ženske so nosile v rokah lesene skleds in žlice, moški pa so imeli okoli vratu obešene kravje rogove. Deklice in dečki, prav tako v nošah, pa so nosili polna naročja cvetja in veselo mahali ljudem v pozdrav. Na čelu vsakega sprevoza pa sta ob godbi "ponosno" korakali svečano okičeni dve kravi.

Šele sedaj se mi je začelo svitati, zakaj pravzaprav gre. Pomagal pa mi je tudi stric, ki mi je povedal, da so ti sprevozi planšarji, ki se danes odpravljajo za vse poletje v planine. Vsako leto je ta dan njihov največji praznik. Različne skupine planšarjev se zberejo na glavnem križišču v mestu in nato skupaj odidejo ob zvokih godbe na železniško postajo, odkoder se z električno železnico odpeljejo visoko v hribe, vsak na svojo planšarijo, v svoj gorski kotiček.

Medtem, ko mi je stric to razlagal, pa so se sprevodi že pomikali po glavni ulici in se izgubljali med visokimi hišami. Dotlej ustavljeni promet, je zopet normalno stekel, meni pa so, kot spomin na ta lep prizor, le še udarjali na ušesa oddaljeni alpski zvoki in zdi se mi, da jih še zdaj prav natanko in razločno slišim, čeprav sedim v svoji sobi in pišem dnevnik. Pravkar je odbila deveta. Starca sta že zdavnaj povečerjala in slepec je pospravil svojo harmoniko. Tudi jaz bom pospravila svoj dnevnik, saj je danes že kar dovolj pretrpel in je jutri spet nov dan...

Tit Dobršek:

ČLOVEK

I.

II.

Če človek si,
zakaj potem zakrivaš si goloto, A ti?
če človek si, Ti nisi človek, ti si smet bojazni,
zakaj zaklepaš misli v dno srca, bojazni, da te kdo morda spozna,
če človek si, bojazni, da ugamejo ti misli,
zakaj vztrapečeš, če jih kdo ki jih zaklepaš v temo srca.
spozna...?

III.

IV.

Nastala morja, a tal privrele Človeštvo. Zraslo je iz zgodovine,
reke, s krvavo voljo si utrlo pot,
rodila zemlja je ničvredni svet, zatrlo delo matere je zemlje,
zvrstila leta so se v kolesju potisnilo naravo je v kot...
časa,
besedo novo zasnoval je svet

V.

A ti?

Če človek si, zakaj potem zakrivaš si goloto?

Tit Dobršek:

KAJ JE RAZMIŠLJAL MOŽ V KOTLU?

Človek je čepel v starem, zakrpanem kotlu, ki so ga lizali plameni. Preprosto - človek! Poleg tega je treba še dodati, da je bil bolec in da se je pisal Hankerlof. Tisto drugo pravzaprav ni važno, kuharji ga tega niso vprašali. Kako je zašel v tisti kotel? Te uganke tudi sam ni znal razvozljati. Samo botico je pomolil iz tistega prekletega grma in že ga je zagrabil visok, plečat črnc. "He," je zagodrnjal mož v kotlu, ko je voda pričela postajati topla. "He, če takole pogledam, sem imel pravzaprav srečo. Tisti črnc je bil pravi tepec! Prav lahko bi me zagrabil za papirje, če imam osebno izkaznico, potni list in drugo. On, tepec, pa mi niti žepov ni pregledal. Pri nas, dragi moji, je vse drugače! Tam, bratec, te zgrabijo: Osebno izkaznico, prosim! Je nimaš? In te zašijejo za tri jurčke. To je pri nas kar kmašu. Čez dva, tri tedne, če se pošteno potrudiš, si že ob deset jurčkov. To je pravzaprav še malol! Poznal sem nekega Ledino, ta je rekel nekemu na cesti osel! Oni drugi je šel in ga zatožil: Razžaljenje osebe, bratec! In je moral Ledina odsedeti tri mesece! He, jaz sem imel srečo. Oni črnc, osel, bi me lahko tožil za precej reči: nima osebne izkaznice, nima potnega lista, razžalitev, sumljiva oseba!

Pri nas, fant, bi se takole nabralo kakih pet, deset jurčkov. In, kot politično sumljiva oseba bi moral obsadeti leto, dve!" Od nekod je prilezel debel, zamaščen črnc, vrgel na ogenj naročje dračja in počasi odšel.

"No, lepa reč!" je spet žalostno zagodrnjal mož v kotlu.

"Tako me bodo vsak čas napravili v konzervo. In vrhu vsega jaz konzerv niti ne maram! Da bi napravili vsaj cmoke, te imam rajši! Pa da me ne bi potem pozabili napolniti s slivami. Cmoki brez sliv sploh niso dobri! E, pa vendar je lepo tu! Hu, kako bo zijala tašča, ko me ob dveh ne bo domov. Že spet ga pije, dedec pijani! se bo ujedala. Kosilo bo pa mrzlo!

In ko me ne bo domov ob petih, ko se ne bom vrnil domov niti proti večeru, kako bo šele takrat divjala. Hu, kar mislim si! Pravi cirkus! Prav nič me ne mika, tedaj vrniti se!"

Plamen je lezel vse više, ožgan, črn lonec je kar pokal od vročine. Voda pa je postajala vse bolj vroča.

"Nu", je rekel mož, "vroče je! Še v toplicah ni tako topla voda kot tu!" segel je v žep po robec in si obrisal čelo.

Potem je žalostno pripomnil: "In nikogar ne bo, ki bo vedel, kako sem umrl. Če bi objavil osmrtnico? N.pr.: Hankerlof Peter, umrl v kotlu, dne tega in tega. Žalujejo domači!

Sicer pa je tako bolje, da tega ne storim. Se vsaj prijatelji ne bodo veselili, kot bi se drugače. In tudi soseda ne bo imela kaj razpravljati po drugih hišah. Bolje je tako!"

Zopet se je prikazal kuhar z naročjem drv. "He," se je zadovoljno zarežal mož v kotlu, ko je kuhar spet izginil v grmovju. "He, pa imam vendar srečo! Poceni dopust v toplicah!

Pri nas, bratec, ne gre tako lahko! Vozni listek, sitna tašča, jezikava žema! Prideš v toplice - vstopnico! Sobe razprodane, kam sedaj? Spraviš se v bližnji kozolec, polcaji za petami! In te zašijejo: poskus vloma, nameravan požig, ogrožanje tuje lastnine. In si preskrbljen s krasno sobico - ječo namreč! Izreden dopust dva meseca in pol.

Tile črnci pa so topci! Prav lahko bi me zašili za vstopnico in za brezplačno kurjavo! A oni - nič! Niti ganejo se ne! Koplji se, fant! Dolgo se ne boš!"

Zublji so bili vse višji. Robec ni bil dovolj. "Vendar je krasno!" je vzdihnil mož v kotlu, ko je trgal srajce na koščke in si brisal čelo.

"Vsaj stanovanjske stiske ni tu! Stenice te ne žrejo, sitnih so-stanovalcev ni. Zraka imaš dovolj, le nekaj vlage..."

Potem je pomislil na dom: "Kateri film igra danes? Čakaj - ho, da! Spominjam se! Ljubimci divjega zapada! Škoda! Krasen film!"

pihnil si je opečeno koleno in zavzdihnil: "Tale Doris Day igra sijajno! Nihče ne zna tako! Kako ti poje, pleše - krasno!" Pričel je zvižgati neko popevko; noge so se mu kar same vzdigovalle. Še opazil ni, kdaj se je kotel nagnil, kdaj je padel iz njega.

Priskočila sta črnca, ga vzdignila in ga na glavo postavila v kotel.

"Če se tako vzame!" je godrnjal mož, ko se je skušal postaviti na noge. "Če se tako vzame, imam vseeno srečo!" Postavil se je na noge in pomožniknil črncu: "Hu, fant, vojakov sem se pa le rešil! Kako bo zijala komisija! Fant, ne veš, vso bajto bodo obrnili! Še v svinjak bodo pogledali.....!"

Pokimal je kuharju, ki je zopet prilezel iz grmovja: "Dobro kuri, fantek!"

Zublji pa so lizali vse više in više, mož notri v kotlu je padel v nezavest.....

Marina:

KOŠČEK JUTROVE LEPOTE

Presneta čebela. Zapletla se je v zavese mojega okna in z...z ...z prosi, naj jo osvobodim. Nič, ne bom jo! Figo!

Vidim, da imam zelo razmetano sobo. Čudno, da se mama še ni pripravila na zmerjanje. Zdajle, vem, da bo pritekla iz kuhinje.

"Ti lenoba, ti! Posteljo imaš pa tako! In te cunje razmetane! Vstani! Ja, ti pamž ti nemarni!"

Potem bo spet pomolila glavo nazaj skozi vrata in hitela pogledat v čisto novo električno pečko, da se ni mogoče pripalil marmeladni zavitek. Lahko je ugotoviti, da je danes nedelja.

Le ob nedeljah mamica kaj speče. Kaj boljšega. Kako neprijazno je rekla: "pospravi gnezdo!" To je vendar moj napol novi kauč.

Pa še tako rada se valjam po njem. Zdajle, vidim, je njegov rob več prašen. Komaj se vidi datum: 13.IV. in 17.IX. Rojstni dnevi Jožeta in Janca. Jožetovega bom morala izbrisati. To se pravi,

dejansko ne eksistira več - ljubezen svedca. Kadar Gašper in Stefan, moja dva sošolca, uprizarjata matematično uro, ponavljata o dejanskem eksistiranju. Pa sem se navadila še jaz.

Na koncu prašnega roba je nekaj pobitih komarjev. Pobijala sem jih sinoči. Pravijo, da je luč pravi magnet za živali.

Ne vem, ali bi res že zapustila svoje gnezdo ali ne? Nehote pogledam na steno, kraj kauča. Mylene Demangeat, katere podobo sem izrezala iz časopisa, drži prst v ustih in presenečeno gleda. Elvies Presly ima temne oči. Na drugi strani Ulla Jacobsson:

je še prava deklica. Joj, kakšen lep dekolte ima pri oblaki. Bog ve, če bi naši profesorji čudno gledali, če bi imela katere izmed nas tretješolk tak dekolte. Na primer: jaz.

Rossano Brazzi: "O, Rossano, tu es tres charmant," vzdihnem. Na poslednji podobi je Harry Belafonte. Mislím si; Kako bi bilo, če bi se poročila s črncem. V tem hipu sem se spomnila na Jožeta.

Sinoči me je spremljal s plesa. Sklenila sva, da se bova poročila. On s čudovito temnopolto Sneguljčico, jaz pa z nemvadnim princem. Čudovito, ne? Če bi bila kraljična? Uh, si že kar mislim, kaj bi bilo.

"Ja, kaj se ne boš poročila z menoj?" je dejal potem, narejeno otroško. "Svedca se bom, ampak bog ve, če ne bo takrat vse drugače."

Ne vem zakaj sem rekla "takrat".

Kot da bi bilo res tako dolgo do tistega "takrat". Ne, nisem rekla zato. Čas naposled ni nekaj strašnega. Čas človeka tolaži, ga umiri, in daje mu hrepenenja in ljubezni, čustev. Mar mislite, da je res usoda na svetu, kot pravijo poetje? Kje pa! Le čas je tisti, ki tako lepo in pravilno ureja življenje. Spomnim se prijatelja, ki je pravil včasih: "Življenje, čas, čustva, to je pravzaprav tabernakelj. Vsako zase. Čustva so tabernakelj, življenje, ljubezen je tabernakelj. Ne?" Vem, da me ni poslušal. Vprašal me je, če mislim resno. Sam sebi je verjel, da sem še vsa preetročja, da bi začeljal z menoj resen pogovor. Naposled tudi vem, da me nima rad. Še trohice ne. Pa še vendar vedno pogovarjava neverjetno važne stvari: O obleki, o čevljih, ki jim pravijo špičaki, o otrocih, ki jih bova imela "takrat", pogovarjava se vse dotlej, dokler ne prideva do poslednje luči v ulici. Tamkaj je moj dom.

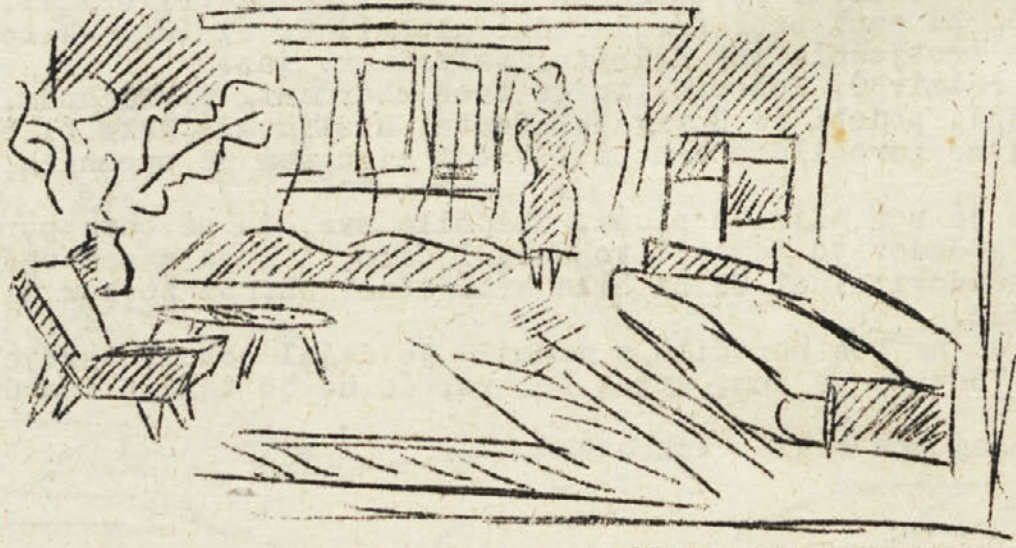
"Zdaj pa pojdi domov," mu pravim kot kakšna mamica. "Veš, da naju tukaj lahko sliši moj atek. Uh, pa še sobota je. Ne veš, da posluša sobotne večere, kadar so narodne pesmi in nocoj gotovo še ni zaspal. Gotovo še ni zaspal. Res ne. Pojdi domov, no." Naposled ugotovim, da bi bila zelo ljubka mamica. Gotovo bi me otroci ubogali. Toda Janež me prav nič ne uboga. Sama zase premišljam, da bo nocoj še plesal, čisto gotovo bo plesal v kavarni z kdo ve katero čudovito deklico. Mi pa skozi okno kavarne ne smemo gledati. Kakšni reveži, ne?

Janež mi je ljubkoval moje roke in dlani. "Rad bi te poljubil", je dejal plaho. "Ti si neumen", sem rekla kamnito. Poskušal je najti moje ustnice. Prišlo mi je na misel, da je poljubljal že kdo ve koliko deklet. "Uh, neumen si, neumen." Vonjala sem okus po vinu. Bil je užaljen. "Nočeš, da bi bila prijateljca?" je prosil. "Ne," sem rekla, "zato, ker vedno hočeš kake nemogoče stvari. Mene pa je zasledoval vonj po vinu, dokler ni mama rekla:

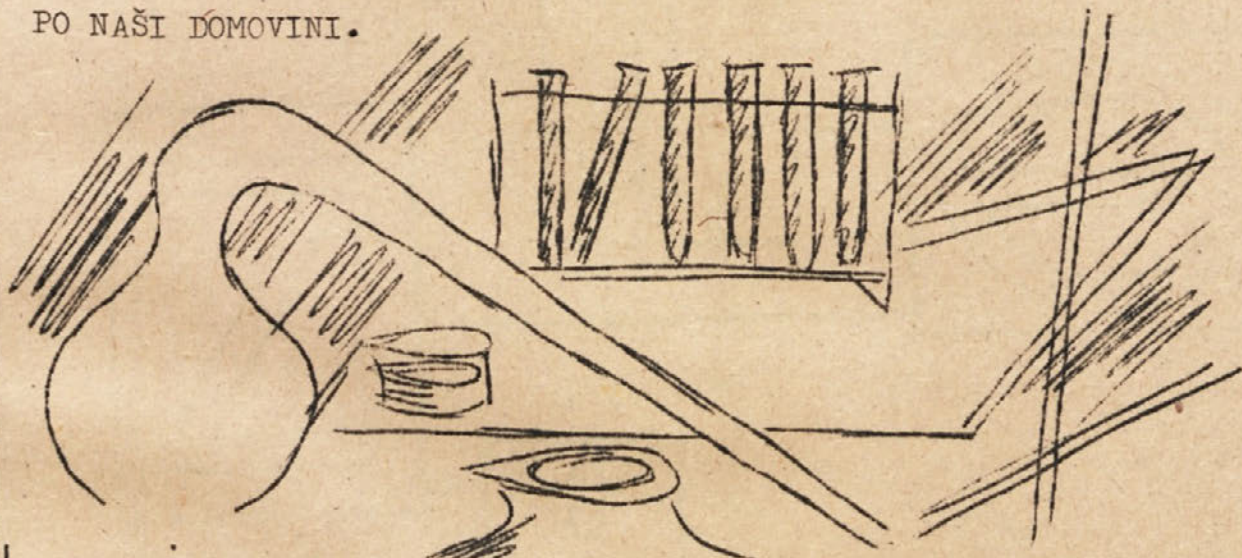
"Zdaj pa greš lahko že spat."

Tako zdajle ležim na svojem kauču in se čudim, da se mama še ni razjezila nad mojim razstlanim gnezdrom. Tako nekam žalostno se mi zdi to jutro. Najraje bi se ulegla nazaj pod odejo. Začela bom z matematiko ali mineralogijo. Mama misli, kako njena punčka študira. Oh! Na, pa bo ura enajst. To pomeni, da bo kosilo zgodaj, ne? Če pa je nedelja, bo mama pokukala skozi vrata in, rekla: "alo, alo! Krompir lupiti!" Oblekla bom raztrgano trenerko, vstala in osvobodila čebelo na zavesi in odšla v kuhinjo. Muca, tista muca, ki jo imamo vsi tako radi, pa je še naprej predla v kotu mojega gnezda.

"Naj se še malo zabava, muca, mueica," sem rekla.

TOVARNA ZDRAVIL "KRKA" V NOVIM MESTU SI JE S SVOJIMI VISOKO KVALITETNIMI PROIZVODI UTRLA POT PO CELI SLOVENIJI IN ŠIROM PO NAŠI DOMOVINI.

TOVARNA ZDRAVIL "KRKA" ČESTITA NAŠIM PRALCEM ZA OBČINSKI PRAZNIK IN JIM ŽELI ŠE V NAPREJ KAR NAJVEČ USPEHA.

